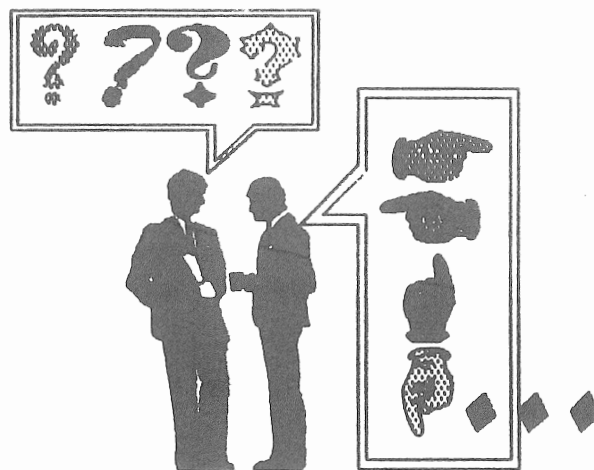

Carl Chr. Bachke

PLAN

FOR
VIDEREUTDANNING I
VEILEDNINGSPEDAGOGIKK

ARENDAL SYKEPLEIERHØGSKOLE

ETTER GODKJENT STUDIEPLAN FOR
NORDLAND SYKEPLEIERHØGSKOLE

GODT NYTT OM ARENDAL SYKEPLEIERHØGSKOLE.

1. Menneskelige ressurser.

ASH har i dag 19 undervisningsstillinger samt et teknisk administrativt personale på 11/. I tillegg trekker skolen inn eksterne forelesere/timelærere. Den faste lærerstaben representerer en bredde i kjønn, alder og kvalifikasjoner som gjør at studentene vil kunne bli beriket av en variert pedagogisk virkelighet.

Fra 01.08.94 vil ASH gå sammen med de øvrige fem høgskolen i Agderregionen til HIA (Høgskolen i Agder) og danne landets tredje største regionale høgskole. HIA vil bli organisert i avdelinger (fakulteter) med egne avdelingsledelser.

2. Bygninger.

Skolen har gode og nyopp-pussede lokaler. Våren -94 vil det nye tilbygget stå ferdig og gi bedre plass til både ansatte og studenter. Dermed skulle rammene omkring studiene være gode.

3. Bibliotek og data-tjenester.

ASH har en godt utbygd bibliotekstjeneste. Gjennom et nyinnkjøpt datautstyr i nettverk kan en søke i eksterne databaser for litteratur og til enhver tid kunne ha tilgang på publisert ny forskning og faglige perspektiver (jfr. systemene BIBSYS, MEDLINE og UBO-BOK). Det er innredet eget PC-rom for studentene.

4. Studietilbud.

ASH har grunnutdanning i generell sykepleie med årskull på 80 studenter, dvs. i alt 240 studenter. Høgskolens egne videreutdanningstilbud er pr. i dag følgende:

- psykiatrisk sykepleie (20 vekttall på fulltid - opptak jan. hvert år)

- veiledningspedagogikk (10 vekttall på deltid over ett kalenderår - opptak jan. hvert år)

- I tillegg har høgskolen ansvar for videreutdanning i operasjon, -anestesi, - og intensivsykepleie. Dette er oppdragsvirksomhet for begge sentralsykehusene i Agderfylkene.

Flere videreutdanninger er under planlegging.

INNHALDSFORTEGNELSE.

Godt nytt om Arendal Sykepleierhøgskole	s. 1
Innholdsfortegnelse	s. 2
FORORD	s. 3
1.0. VIDEREUTDANNING I VEILEDNINGSPEDAGOGIKK	s. 5
1.1. Helse- og sosialfaghøgskolenes praksis- studier og veiledet praksis	s. 5
1.2. Videreutdanning i veiledningspedagogikk	s. 5
1.3. Kompetanse	s. 6
1.4. Opptaksgrunnlag og kapasitet	s. 6
2.0. MÅL FOR STUDIET I VEILEDNINGSPEDAGOGIKK	s. 7
2.1. HOVEDMÅL	s. 7
2.1.1. KUNNSKAPSMESSIGE DELMÅL	s. 7
2.1.2. HOLDNINGSMESSIGE DELMÅL	s. 7
2.1.3. FERDIGHETSMESSIGE DELMÅL	s. 8
3.0. STUDIEMODELL	s. 9
4.0. HOVEDSTRUKTUR	s. 10
4.1. ARBEIDSFORM OG DELTIDSSTUDIUM	s. 10
4.2. STUDIESTRUKTUR	s. 11
4.3. PRAKSISSTUDIET	s. 11
5.0. NÆRMERE BESKRIVELSE AV KURSENE INNHOLD OG ARBEIDSFORMER	s. 12
5.1. Kurs I. Mål, innhold og arbeidsformer PENSUM	s. 12 s. 13
5.2. Kurs II. Mål, innhold og arbeidsformer PENSUM	s. 15 s. 15
5.3. Kurs III. Mål, innhold og arbeidsformer PENSUM	s. 17 s. 17
6.0. EVALUERING OG EKSAMEN	s. 20
6.1. Vurdering av veiledning i praksis	s. 20
6.2. Eksamen, sensur og karakterer	s. 20
6.2.1. Praksis	s. 20
6.2.2. Teori	s. 21
6.2.3. Oppnevning av sensor	s. 21

F O R O R D

Den foreliggende plan i veiledningspedagogikk bygger på tilsvarende plan fra Nordland sykepleierhøgskole (NSH).

Ved NSH i Bodø har det vært arbeidet en tiårsperiode med utvikling av et program for veiledning og undervisning av studenter i kliniske studier. Bl. a. hadde skolen FOU-midler i fra 1982 til 1984 for å utvikle et "Undervisning- og veiledningsprogram for praktiske studier". Videre ble det i 1988/89 utarbeidet en rammeplan for et 10-vektallskurs (vkt.) i "Sykepleierens undervisnings- og veiledningsfunksjon". Dette studiet har vært utprøvd ved NSH i tre prosjekter.

I KUFs vurdering av studiet i brev av 23.07.90 anbefales det at det legges til rette for flere faggrupper i helse- og sosialsektoren. NSH har omarbeidet opplegget til dette formål i perioden 1991-93.

Arendal sykepleierhøgskole (ASH) søkte i 1992/93 om å få opprette et tilsvarende studium i veiledningpedagogikk. Bakgrunnen for søknaden var at skolen gjennom en spørreundersøkelse avdekket at det var stort behov for veilederopplæring. Videre har skolen et ønske om å styrke praksisveiledernes kompetanse slik at kvaliteten i praksisstudiet bli bedret. Dette er i samsvar med skriv fra KUF av 28.10 92. Endelig har skolen personale med solid veilederkompetanse, og derfor et godt utgangspunkt for å gi praksisrelatert opplæring på dette fagfeltet.

ASH søkte først om å få en 20-vkt.-enhet, men da KUF i brev av 18.05.93 avslo dette og ba skolene (NSH/ASH) om å legge til rette for et 10-vkt.tilbud, ble det sendt en ny søknad på et 10-vkt. deltidsstudium. I samsvar med KUFs retningslinjer skulle dette organiseres over to semestre med følgende vektfordeling av hovedemnene:

Fag og funksjon	2 vkt.
Pedagogikk	2 "
Veiledning	6 "

Planen følger retningslinjer for "Planarbeid og godkjenning av planer for studier ved regionale høyskoler fordeling av fag og studier".

Studiet har først og fremst til hensikt å kvalifisere for veiledning av studenter innen høyskolenes praksisfelt. Videre vil det gi uteksaminerte kandidater forutsetninger for å veilede innen sitt fagområde. Endelig vil studiet kunne inngå i oppbygging til en høyskole-/universitetsgrad av lavere grad (cand. mag.) eller høyere grad (f. eks. cand. polit).

I brev fra KUF av 02.08.93 fikk ASH godkjent studieplan for videreutdanning i veiledningspedagogikk. På grunn av det seine svaret fra departementet samt forsinkelser i forbindelse med tilsetting av fagpedagog har ASH sett seg nødt til å utsette studiestart til jan. 94.

bl

Høsten 93 har vært brukt til å forberede studiet rent praktisk og timeplanmessig. Likeledes har det vært foretatt noen mindre tilpasninger av NSH-planen til regionale forhold. Bl. a. har følgende punkter blitt noe justert:

- 1) Punkt 1.0 Enkelte små endringer.
- 2) Punkt 2.0 Mål for studiet. Reformulert i sin helhet.
- 3) Punkt 4.0 Hovedstruktur. Enkelte små endringer.
- 4) Punkt 5.0 Forholdsvis store forandringer i pensum.
- 5) Punkt 6.0 Evaluering og eksamensreglement. Innføring av eget evalueringsskjema for praksis.
- 6) Punkt 7.0 Faglige ressurser. Dette går ut i sin helhet og erstattes av noe info om ASH på ~~baksida~~ ^{side 1} av coveret.
- 7) Pensumsutvalget er justert ut fra følgende forhold:
  - a) Samordning med andre etterutdanningsenheter ved ASH på kurs I: Fag og funksjon.
  - b) Det brukes færre artikler/kortere utdrag av bøker og flere hele bøker slik at den obligatoriske litteraturen blir rimeligere for studentene.
  - c) Tverrfagligheten er eksplisitt ivarettatt ved å ta inn fagbøker fra ulike veiledningstradisjoner innen helse-,
d) sosial- og samfunnsfag.
- 8) Det er tatt inn et eget punkt om tilrettelegging av veiledningspraksis (punkt 4.3).

ASH har hatt en egen forberedelse- og justeringskomite som har tatt hånd om ovennevnte. Disse har vært med:

Avdelingsleder Signe Kateraas,
Avdelingsleder Reidar Espeland,
Cand. paed. Liv Grendstad Rousseau,
Høgskolelektor Carl Chr. Bachke.

Komiteen forventer at gjennomføringen av selve studiet vil medføre ytterligere justeringer. Dette vil skje i samarbeid med og i forståelse med studentene, og det vil nok i sterkere grad gjelde den praktiske delen enn teoridelene. Ingen av de beskrevne endringene har resultert i noen nivåsenkning eller kvalitetsforringelse av studiet i forhold til de faglige krav som stilles til et høgskole-/etterutdanningsstudium på 10 vkt. Eventuelt justeringer i løpet av prosessen vil heller ikke innebære en slik risiko.

Arendal, tirsdag 16.11.93.

Carl Chr. Bachke
Høgskolelektor

→ d) Muntlig samtaler med representanter for veil. ped. utd ved Kristiansund Høyskole. Vi har også innhentet informasjon / pensumliste fra andre helsefagsheter i veiledningspeda. gikk

Erfaringene fra første kull (1994) har så langt vært gode. Samme komité har likevel foretatt noen mindre endringer av planen som konsekvens av
- høgskolesammenslåing
- erfaringer fra pionerkullet
- ny faglitteratur / utvikling innen fagfeltet

vide

1.0 VIDEREUTDANNING I VEILEDNINGSPEDAGOGIKK

1.1 Helse- og sosialfaghøgskolenes praksisstudier og veiledet praksis.

Helse- og sosialfagutdanningene på høgskolenivå representerer to til treårig heltidsstudier. Flere av utdanningene har praksisrelaterte og kliniske studier som en del av undervisningstilbudet. Kliniske studier vil være forskjellig vektet innen utdanningene. Høgskolene er pliktige til å ha et organisert og planlagt studietilbud til studentene, også i den delen av undervisningen som foregår i praksis (praksisstudiet). Dette gjør at samarbeid med veiledere i helseinstitusjoner og kommunenes helse- og sosialetater blir viktig for å få gjennomført høgskolenes fagplaner og målsettinger for praksisstudiet.

Undersøkelser og utredninger viser at det er problemer med å få praksisstudiene til å fungere tilfredsstillende. En av årsakene er at helse- og sosialpersonell som deltar i veiledning av studentene, har behov for mer kompetanse i veiledning og kunnskap om høgskolenes målsetting og undervisningsopplegg. Det er derfor behov for et videreutdanningstilbud som kan gi denne kunnskapen og kompetansen.

Helse- og sosialarbeidere har videre et veilednings- og undervisningsansvar overfor klienter, pårørende og medarbeider i helse- og sosialsektoren (jfr. Askjem 1985 og Finstad/Olsen 1989).

1.2 Videreutdanning i veiledningspedagogikk

For veiledningsfunksjoner innen de praktiske studier i helse- og sosialfaglig høgskoleutdanning er det ^{sammenheng} ~~i dag~~ ikke etablert videreutdanning på høgskolenivå i Norge som gir formell kompetanse som praksisveileder. Nordland SH startet opp høst 93 og er med sine forsøksordninger pioneren.

Det er derfor av særlig betydning for utdanning av helse- og sosialpersonell i Norge å etablere en kompetansegivende utdanning som kan motivere og dyktiggjøre veiledere i denne sektoren. Målet er å bedre kvaliteten av praksisstudiet i disse utdanningene.

Utdanningen er planlagt som en halvårsenhet på 10 vekttall. Studiet er beregnet organisert som et deltidsstudium over to semestre. Et deltidsstudium vil være hensiktsmessig, for studentene kan kombinere studier og arbeid. Dermed kan en få til en fruktbar vekselvirkning mellom praktiske erfaringer fra arbeid og refleksjoner tilknyttet høgskolens undervisning og de teoretiske studier av pensumslitteraturen. En håper også at deltidsstudium kan nå flere interessenter fordi undervisningen bare krever periodvis fri fra arbeid. Det er nemlig lagt opp til fem ukesamlinger hvert semester (henholdsvis vår og høst).

1.3 Kompetanse

Studiet skal gi helse og sosialpersonell kompetanse som veiledere i forhold til studenter. Det vil også kvalifisere for veiledning av pasienter, klienter, pårørende, medarbeidere og eventuelt andre. Likevel må det understrekes at studiet på nåværende tidspunkt ikke er ekvivalent med veiledningskurs i regi av fagforeningene, og som disse har godkjent som kompetanse for veiledning av ovennevnte grupper.

1.4 Opptaksgrunnlag og kapasitet

Det er åpent for kandidater med helse-og sosialfaglig høgskoleutdanning og minst ett års yrkespraksis.

Opptakskapasiteten er 34 studenter pr. år. Det tilsvarer 17 heltidsekvivalenter.

2.0. MÅL FOR STUDIET I VEILEDNINGSPEDAGOGIKK

2.1. HOVEDMÅL:

- Studenten skal få økt innsikt i:
  - (a) pedagogikk med vekt på didaktikk innen helse/sosialfagene, og
  - (b) veiledning til bruk i sitt yrke.
- Studenten skal tilegne seg og styrke yrkesetiske holdninger slik at utøving av veiledning skjer innenfor gjeldende yrkesetiske kodekser og bidrar til å fremme et helhetlig menneskesyn og medmenneskelighet i institusjon og samfunn.
- Studiet skal gi kompetanse i veiledning av studenter, pasienter/klienter, medarbeidere, pårørende og andre som i faglig sammenheng trenger denne type tjeneste.

En konkretisering av hovedmål vil være:

2.1.1. KUNNSKAPSMESSIGE DELMÅL:

Studenten skal tilegne seg:

- noe begynnerkunnskap om helse-og sosialfaglig filosofi og samfunnsanalyse,
- viten om pedagogiske hovedretninger for å kunne anvende denne kunnskap på en reflektert måte i veiledning,
- kjennskap til ulike kunnskapssyn og deres konsekvenser for valg og prioriteringer i veiledning,
- innsikt i veiledningsteorier og deres anvendbarhet i forhold til ulike former veiledning,
- økt forståelse av praksisbegrepet, kommunikasjonsteori og samarbeidsformer og å kunne nytte denne viten reflektert i veiledning så vel som i egen yrkesutøving.

2.1.2. HOLDNINGSMESSIGE DELMÅL:

Studenten skal utvikle/videreutvikle:

- egne faglige holdninger slik at han/hun selv tar aktivt ansvar for faglig/personlig vekst,
- ansvar for å bidra til et sosialt rettferdig og helsefremmende miljø på egen arbeidsplass og i samfunnet generelt,
- seg selv slik at et helhetlig menneskesyn fremmes gjennom egen atferd og yrkesutøving.

2.1.3. FERDIGHETSMESSIGE DELMÅL:

Studenten skal tilegne seg ferdigheter i:

- planlegging, begrunning, gjennomføring og evaluering av veiledning,
- kommunikasjons- og veiledningsstrategier/-øvelser slik at disse kan anvendes faglig og etisk forsvarlig i yrkessammenheng,
- å samarbeide slik at trivsel og faglig utvikling fremmes for både studenter og medarbeidere.

~ Strid mod "

3.0 STUDIEMODELL

Krav til forkunnskaper:

Helse- og sosial- høgskoleutdanning	1 års praksis
--	---------------

Innhold og komponenter i halvårsheten - 10 vekttall:

Fag og samfunns- funksjon. Vitenskapsteori Helse- og sosial- tjenesten. Etikk og samf. Rammer og perspektiv for utdanning. Danning og yrke 2 vektt.	Pedagogikk Læring Fagdidak- tikk 2 vektt.	Veiledning Metodikk Kommunikasjon 6 vektt.
--	---	---

Semesteroppgave (ca 12 sider) + Skriftlig eksamen: 4 timers skoleeksamen.
--

Gjennomføring av pedagogisk veiled- ning i praksis. 30 timer

4.0. HOVEDSTRUKTUR.

Studiet tilsvarende en halvårsenhet, 10 vekttall. Det er planlagt gjennomført som deltidsstudium over to semestre.

I alt vil det bli gjennomført ti ukesamlinger. Ved spesielle behov/forhold kan noe av denne tiden byttes ut med helgesamlinger. I tillegg skal det organiseres praksis på ca. 30 timer. Denne kan legges til egen arbeidsplass eller til annet passende arbeidssted. Med andre ord forventes det fleksibilitet fra studentens side med hensyn til sted og form for praksisgjennomføring.

Høgskolen vil legge til rette for 20 til 30 timers undervisning pr. vekttall. Studieinnsatsen for studenten pr. vekttall er beregnet til 80 timer.

4.1. ARBEIDSFORM OG DELTIDSSTUDIUM.

Deltidsstudiet i veiledningspedagogikk skal gi studentene innsikt og ferdighet i veiledningsoppgaver som ligger til yrkesutøvingene generelt, og likeledes når det gjelder veiledningsoppgaver i praksisstudiet i helse- og sosialfaghøgskolene spesielt.

Deltidsstudiet bygger på det verdisyn som er nedfelt for ASH og på det uttrykte samfunnsmessige behov for kompetanse innen veiledning.

Av studentene forventes det aktivitet og engasjement både under studiesamlingene og i mellomperiodene. Skolen vil forsøke å gjenspeile studiets karakter gjennom undervisningsformene som anvendes. I undervisningen og studiet vil det bli anvendt ulike arbeidsmåter: Litteraturstudier, *seminaroppgaver*, forelesninger, seminarer, gruppearbeid med framlegg i plenum, rollespill og øvelser i kommunikasjon og veiledning. Egenveiledning gjennomføres i praksis i så stor grad som mulig i reelle veiledningssituasjoner.

For å sikre kontinuitet og god progresjon i et deltidsstudium vil studentene måtte arbeide hjemme med ulike typer oppgaver knyttet til de forskjellige kurs og emner berørt på samlingene. Integrering av teori, erfaringsbasert kunnskap og praksis forsøkes ivare tatt ved å legge opp til kontinuitet mellom teori- og praksisdelen av studiet.

Obligatorisk pensum er fastsatt til ca. 2000 sider. Av dette vil omlag 300 sider være valgfritt for studentene.

4.2. STUDIESTRUKTUR.

KURS I:

FAG OG FUNKSJON: ETIKK, VITENSKAPSTEORI OG SAMFUNNSPERSPEKTIV.

2 vekttall. Undervisningen i dette emnet vil bli gitt de to første ukesamlingene.

KURS II:

PEDAGOGIKK, LÆRING OG FAGDIAKTIKK.

2 vekttall. Undervisningen i dette emnet vil bli dekket i studieukene 3 til 10 og delvis være integrert med undervisningen i kurs III.

KURS III:

VEILEDNING OG KOMMUNIKASJON.

6 vekttall. Dette er tyngdepunktet i studiet og vil bli fokusert i undervisningen særlig i de siste studiesamlingene.

4.3. PRAKSISSTUDIET

Det er satt av 30 timer til veiledningspraksis. I utgangspunktet er organiseringen av denne studiedelen noe uklar i og med at vi pr. idag ikke har veiledere med formell KUF-godkjenning som kan ta imot veiledningsstudenter. Følgen er at "normale" hospiteringsordninger blir en umulighet

I stedet vil en prøve å legge til rette for en meningsfull veiledningspraksis gjennom et aktivt samarbeid mellom studenter og kursansvarlige lærere. Det er tenkt på at praksisdelen skal ha tre faser:

- egenobservasjon (perspektiv/selv-^{refleksjon}analyse på en selv som praktisk yrkesutøver)
- veilederpraksis på kjent (egen) arbeidsplass
- veilederpraksis på ukjent arbeidsplass

En ønsker at flest mulig av studentene skal få forsøke seg i alle tre fasene, men på forhånd innser vi at det kan for noens vedkommende være vanskelig å få til.

Forøvrig vises det til punkt 6.1. vurdering av veiledning i praksis for ytterligere informasjon om praksisstudiet.

5.0. NÆRMERE BESKRIVELSER AV KURSENE INNHOLD OG ARBEIDSFORMER.

Kursene utgjør til sammen en helhet. Innholdet i hver del griper over i hverandre og studenten må derfor legge vinn på å integrere kunnskapen. Undervisningen vil bli organisert i bolker slik at hver studieuke vil ha fokus på innhold hentet fra et av kursene.

5.1. Kurs I. Mål, innhold og arbeidsformer.

Mål.

Kurset har til hensikt å legge opp til at lærere og studenter sammen formulerer konkrete mål for hver kursdel ved starten av hvert kurs/studieuke.

Innhold.

Følgende emner vil bli berørt:

- etikk for helse- og sosialarbeidere,
- etisk refleksjon og handling,
- etiske retningslinjer for den enkelte yrkesgruppe som deltar i studiet,
- sosiologiske perspektiver på helse- og sosialinstitusjoner,
- helsepolitikk fram mot år 2000,
- velferdsstaten,
- vitenskapssyn, -teorier og modeller og konsekvenser for praktisk kunnskap og veiledning
- menneskesyn og livssyn som grunnlagsproblem for/i yrkesutøving.

Arbeidsformer.

Kurs I innledes med orientering og gruppearbeid for å bli kjent med studieplan, mål, pensum, skole og lærere. Forventninger til studiet forsøkes utkrystallisert, og det vil bli gitt en enkel innføring i studieteknikk samt drøftinger omkring studentrollen. I den øvrige delen av kurs I vil seminarformer og forelesninger bli benyttet mye. Noe av undervisningen vil være felles med de andre videreutdanningsenhetene. Kursleder vil prøve å summere opp hver ukesamling og lage perspektiv på arbeidet fram mot neste studiesamling.

Komp 95

PENSUM.

A. Vitenskapsteori, menneskesyn og samfunnssyn

- * 1. Thuren, Torsten: Vitenskapsteori for nybegynnere
Universitetsforlaget, Oslo 1993. Kap. 2, 3, 7, 8, 22s.
2. Ekeberg m.fl.: Utvikl. psyk. teorier
Gyldendal Norsk Forlag Oslo 1991.
Artikkel av Birthe Wedel Brandt: Om ut-
viklingsbegrepet s. 13 - 31 19s.
- Scheel, Mary 1992:*
3. Bergan, Johannessen, Aadland: Livssyn.
Kompendium fra Diakonhjemmet, Oslo 1989
Sekulariseringens røtter s. 68-78 19s.
Mennesket, helt eller delt s. 110-118
- Egundis Nordberg:*
4. Jensen, Per: Relasjoner, Oslo 1991 Diakon-
hjemmet. Den systemiske teori s. 14-25 11s.
- Thisted, Jens:*
5. Steen Brock: Sygeplejeforskning: Formål, gjen-
stand og metode. Fra T. Jensen m.fl.: Syke-
pleiens grunnlagsprobl. Gyldendal Norsk Forlag
Oslo 1990 s. 116-132 16s.
6. Frost, Tore: Hvorledes begrunner vi menneske-
verdet. De funksjonshemmedes situasjon i
menneskerettighetenes tidsalder. Et utkast 27s.
Sum 114s.
- Bok pkt. 1 bør kjøpes.
Artikler/kap. 2-6 bør kunne lages kompendium av.

B. Samfunnsperspektiv/sosiologi/"veiledningskonteksten"

- * 1. Repstad, Pål: Sosiologiske perspektiver på helse-
og sosialinstitusjoner, TANO Oslo 1992 138
Kap. 3, 4, 5, 7 og 8 111s.
2. St.meld. 41 (87/88) Sosialdepartementet
Sammendraget s. 234-245 118s.
- Sum 122s.

C. Ethiske perspektiver

- * 1. Aadland, Einar: Etikk for helse- og sosial-
arbeidere. Det Norske Samlaget, Oslo 1988 93
s. 51 - 183 145s.
- * 2. Fra etisk refleksjon til handling, NSF-bok
1992 s. 9-50, s. 163-172 Generell del 50s.
s. 99-105, s. 111-115, s. 117-122 og s. 137-163
Spes. eks. 41s.

3. Etiske retningslinjer for den enkelte yrkes-
gruppe som deltar i studiet. For sykepleiere
utgjør dette i "Fra etikk refleksjon til
handling" s. 19-34

15s.

Sum

236s.

SUM OBLIGATORISK LITTERATUR

251

$$A + B + C = (114 + 122 + 236 \text{ s.}) = \underline{472 \text{ s.}}$$

* Bøker som bør/må kjøpes av studentene.

Anbefalt litteratur.

- St. melding 41 (87/88) Hele meldingen.
- Myhre, Reidar: Pedagogikk og etikk, Oslo 1991.
Gyldendal Forlag.
- Vestergaard. Ebbe: Pedagogisk filosofi. Socialpædagogisk
Bibliotek, Munksgaard København 1976.
- Jensen, Torben K: Sykepleiens Grunnlagsproblemer. Hele
boka.
- ~~Nahm, Randi: Sykepleietikk~~
1994
- Nordfærdt, P & Vetlesen, A.J.: Følelser og moral
Ad Notam Gyldendal Oslo

5.2. Kurs II. Mål, innhold og arbeidsformer.

Mål.

Som for punkt 5.1. Se forøvrig de generelle målene.

Innhold.

Følgende emner vil bli tatt opp:

- Pedagogikk som vitenskap og fag.
- Ulike pedagogiske grunnsyn
- Voksenpedagogikk. Hva særpreger den voksne elev ?
- Didaktiske kategorier:
Mål, læreforutsetninger, ramme faktorer, innhold, læring-
erfaringer og evaluering.
- Ulike typer kunnskap/kunnskapssyn/syn på læring
- Pedagogikk i helse/sosialvesenet/veiledning

Arbeidsformer

De førstnevnte emnene fra "pedagogikk som vitenskap og fag" til "ulike typer kunnskap/kunnskapssyn" vil bli dekket for det meste med forelesninger/seminar.

Kunnskapene ovenfor blir så studentene utfordret til å bruke praktisk i planlegging, gjennomføring og evaluering av veiledningsøkter. Dette vil bli gjennomført som gruppearbeid med framlegg i plenum. Integrering av pedagogisk kunnskap i veiledningen vil her være et grunnleggende prinsipp.

PENSUM.

1. Schön, D. A. (1988): From technical rationality to reflection in action.
I: Dowie, J. and Elstein, A. (eds.): Professional judgements. A reader in clinical decision making. Cambridge, s. 60 - 76. 16 s
2. Svein Loeng (1992): Voksne i en læringssituasjon.
Norsk Voksenpedagogisk Institutt. Trondheim.
Hele kompendiet. 30 s
3. Knowles, M. (1992): The adult learner, a neglected species. Avsnitt om læringsbegrepet, s.5 -10. 5 s
4. Dreyfus, H. og S. (1987): Hvorfor en datamaskin aldri vil kunne tenke som et menneske. Art. i samtiden nr. 5. 17 s
5. Bjørndal, B. og Lieberg, S. (1978) : Nye veier i didaktikken? En innføring i didaktiske emner og begreper. Aschehoug. Kap.1 - 3, 5 - 10. 90 s

6. Grendstad, N. M. (1986) : <u>Å lære er å oppdage.</u> Didakta norsk forlag. Kap. 1 - 2, 5 - 9 og 11.	230 s
7. Hiim, H. og Hippe, E. (1993): <u>Læring gjennom opplevelse, forståelse og handling.</u> Universitets- forlaget Oslo. Kap. 2 - 3, og s.259 -263	60 s + 90 s
Sum obligatorisk pensum.....	<u>449 s</u>

Bøkene med nr. - merket 2, 5, 6 og 7 bør studentene kjøpe.

Anbefalt litteratur :

Hiim, H. og Hippe, E. (1993) : Læring gjennom opplevelse,
forståelse og handling. Resten av boka.

Hiim, H. og Hippe, E. (1989) : Undervisningsplanlegging for
yrkeslærere. Oslo. Universitetsforlaget.

Grendstad, N. M. (1986) : Å lære er å oppdage. Resten av
boka.

Engelsen, B. U. (1990) : Kan læring planlegges? Oslo.
Gyldendal.

Bjørndal, B. og Lieberg, S. (1978) : Nye veier i
didaktikken. ~~Resten av boka.~~

Rørvik, H. (1994): Læring og ikr. Det ped.-oppdrag

laget "Nærbes."

75 s mer fra H & H
eventuelt mer fra Tagermoen

"Nærbe 3" lagret på denne kode

5.3. Kurs III. Mål, innhold og arbeidsformer.

Mål.

Det vises til de generelle mål og til punkt 5.1.

Innhold.

Veiledningsteorier.

Veilederrollen og studentrollen.

Veiledningstradisjoner innenfor ulike yrker/utdanninger

- sykepleiefaglig tradisjon
- sosialfaglig tradisjon
- pedagogisk tradisjon (øvingslæreren)
- fysioterapi og idrett
- psykologisk tradisjon

Gruppeveiledning. Individuell veiledning

Førveiledning og etterveiledning. Gjennomføring i praksis.

Kommunikasjon, språklig samhandling og relasjonskunnskap.

Veiledningssamtaler.

Den reflektive praktiker og utvikling av skjønn.

Arbeidsformer.

Noen av disse temaene vil innføringsvis bli dekket gjennom forelesninger og litteraturstudier. For å trenge dypere inn i stoffet og ikke minst kjenne på den følelsesmessige siden ved det å være veileder, vil en benytte øvelser i kommunikasjon og veiledning, utprøve veiledningsstrategier i grupper o.l.

Studenten må påregne at de blir ansvarlig for å bringe inn relevante erfaringer fra egen praksis og sette disse erfaringene inn i en teoretisk ramme og kunne analysere og redegjøre for refleksjoner i grupper og/el. plenum.

Semesteroppgave

PENSUM.

A. PEDAGOGISK PERSPEKTIV

1. Lauvås, Per og Handal, Gunnar (1990): Veiledning og praktisk yrkesteori, s. 23-210 Cappelen, Oslo 187 s.
2. Lauvås, Per, Lycke, K., Handal, G. (1991) Kollegaveiledning, del II Materiell til kollegaveil. s. 21 - 63 Cappelen, Oslo 42 s.
3. Stålsett, Sandal og Tveten (1991): Veiledningsmetodikk Tano, Oslo del I, del II s. 56-75, s. 97-144 67 s.
4. * Greppestad, Gunnar (1983) Skagen, K. og Tiller, T. (red) Praksisveileder eller øvingslærer: Om å veilede på studentenes premisser (refleksjoner omkring H & L's teori) s. 79-88 9 s. ?

B. KOMMUNIKASJON OG VEILEDNING.

- *1. Seljelid, T: Kommunikasjon i skolen, Grunnskole-
rådet, Oslo 1983. Hefte i MOLIS-serien s.5-58 53 s.
- *2. Molis, Grunnskolerådet 1983 Oslo. Hefte 10.
Oppgavehefte - samarbeid, kommunikasjon
utvalgte øvelser, 1,2,3,5,7,8,9,10,11,12,13,
14,15,17,18,19 og 23 ca. 50 s.
3. Morrison, P. og Burnard, M.
Omsorg og kommunikasjon Ad. Notam, Gyldendal
Oslo, s.47-112 65 s.
- *4. Kadushin, Alfred (1986/88): Games people play
in supervision. Stensil Norges Kommunal- og
sosialhøgskole 10 s.

C. SOSIAL FAGLIG PERSPEKTIV PÅ VEILEDNING.

1. Killèn, K. (1992): Faglig veiledning - et tverrfaglig
perspektiv, Universitetsforlaget, Oslo s.28-128 100 s.

D. PSYKOLOGISK PERSPEKTIV.

- *1. Rønnestad, M.H. (1983): Psykoterapiveiledning:
Henimot en begrepsavklaring. I Tidsskrift for
Norsk Psykologforening nr. 20, s. 19-23 5 s.
- *2. Rønnestad, M.H. (1985): En utviklingsmodell
for veiledning i klinisk psykologisk arbeid
I Tidsskrift for Norsk Psykologforening nr.22,
s.175-181 6 s.
3. Cormier, L.S & Hackney H. (1987): The pro-
fessional Counselor, A prosess guide for
helping Prentice Hall, inc. Englewood Cliffs
N.J 07632. Utvalgte avsnitt ca. 100s

*Shohel & Hawkins:
Husel & Kaiser*

E. SYKEPLEIEFAGLIG PERSPEKTIV.

May Solveig Fagermoen: Sykepleie i teori og praksis. Universitetsforlaget

1. Hermansen, Marie Vånar, Carlsen, Liv Berit og Vråle, G.
Bruland : Sykepleiefaglig veiledning.
Oslo, Ad notam, Gyldendal forlag, 1992 130 s
- * 2. Folmer, Else og Pedersen, Karen Marie :
Sykepleiefaglig veiledning i praksis.
Art. i Fokus på sykepleien -91
København, Munksgaard forlag 1990 s. 7-21 14 s.
- *3. Granum, Vigdis : Kollegaveiledning - en vei til økt
profesjonell yrkesutøvelse. Sykepleien nr. 1
1992 s. 20-22 3 s.

Sum obligatorisk pensum veiledning

841 s.

* Disse artiklene vil det bli laget kompendier av.

Anbefalt litteratur.

- Handal, G og Lauvås, P (1983): På egne vilkår
Cappelen,Oslo.
- Lycke K, Handal, G og Lauvås, P. (1990)
Medisinsk veiledningspedagogikk.Teorigrunnlag.
Stensil fra Den norske lægeforening,Lysaker.
- Skagen,K og Tiller, T (red.) 1983: Praksisveileder
eller øvingslærer ? Spesielt del 2: Forholdet
veileder-kandidat, Aschehoug,Oslo.
- Bruusgaard, K.A (1992): Veiledning som egen studie-
enhet i grunnutdanningen i fysioterapi H.oppg.
- Ped.forskn.institutt Oslo høsten 1992.
- Kadushin, A (1992): Supervision in Social Work
3 rd.Edition Columbia University Press.New York
særlig kap. 4-7.
- Faurfelt, K og Thorning,M (red.) 1992: Lærer lærer
Lærer.Munksgaard,København,spesielt kap. 1 til 5.
- Hiim,H og Hippe,E (1989): Praksisveiledning for
yrkeslærere,Universitetsforlaget Oslo.
- Cormier, L.S. og Hackney, H.: The professional
Counselor. A Process Guide for Helping,
Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs,New Jersey
Resten av boka
- Grendstad, N.M. (1980): Fantasi og følelser.
Aschehoug Oslo
- Grendstad, N.M. (1984): Hva styrer min atferd ?
Litt hverdagspsykologi. Didakta forlag,Oslo.
- Braute, E. (1993): Tanker og følelser i læring.
Universitetsforlaget,Oslo.
- Konsmo, Trulte : Mangfoldig praktisk kunnskap og makt hos fem
eksperter på sykepleiefaglig veiledning.
Hovedoppgave ISV. UIO jan. 1993.
- Egede Nissen, Veslemøy : En vurdering av sykepleiefaglig
veiledning, sett i forhold til kunnskaps- og omsorgs-
situasjonen. Hovedoppgave i pedagogikk. P.F.I. UIO
våren 1992.
- Espeland, Reidar : Sykepleiefaglig vejledning - rapport
fra et 2-årigt utviklingsprosjekt.
Middelfart sykehus 1991-1993, juni 1993.
- Olsson, Ann-Marie : Sykepleiefaglig veiledning - en faglig
personlig utvikling. Et sykepleiedidaktisk utviklingsarbeid
som kombinerer sykepleieteknikk med sykepleiefaglig
veiledning. Diakonhjemmets høgskolesenter Oslo, nov. 1989.
- Olsen, Ruth H & Finstad, Helga H : Kompetanseutvikling i syke-
pleie. - en studie av sykepleieren som praksisveileder i
sykepleierhøgskolen. Nordland sykepleierhøgskole, Bodø,
1989.
- Teslo, Anne-Lise : Den profesjonelle sykepleiefaglige veileder
- sett i kjønnsperspektiv. Hovedoppgave Sos. ped. P.F.I.
UIO, våren 1989.
- Davidson, Mette Marie : At finde løvens energi. Tidsskriftet
Sygeplejersken nr. 28, 1993.
- Norsk Sykepleierforbund : Etterutdanning i faglig veiledning
for sykepleiere. Oslo, NSF. Fagserie nr. 2, 1988.
- Dansk Sygeplejeråd : Sygeplejefaglig vejleder - et ramme-
forslag til en efterutddannelse. København, DSR, 1993

6.0 EVALUERING OG EKSAMEN

Evaluerings- og eksamensordningen skal sikre at den enkelte student løpende får vurdert kvaliteten på deres kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Bestått eksamen gir en sikkerhet for at studenten har et forsvarlig faglig nivå innenfor helse- og sosialarbeiderenes veiledende funksjon.

Evaluerings- og eksamensordningen skal også gi rom for endringer i studieplan og arbeidsformer.

6.1 Vurdering av veiledning i praksis.

Det skal være sammenheng mellom mål, innhold, arbeidsformer og vurdering i det pedagogiske veiledningsstudiet i praksis. Vurderingene er en del av selve læreprosessen. Studenten arbeider nemlig med å utvikle forståelse for og innsikt i formålet med praksisstudier. Samtidig får han innsikt i egne forutsetninger for sin pedagogiske funksjon som veileder.

Vurdering av det praktiske veiledningsarbeid gjøres i forhold til målet med studiet. Det omfatter studentens vurdering av eget arbeid, vurdering av studentens arbeidsmåter og resultater. Likeledes inngår vurdering av studentens plan for praksisstudiet. Denne planen med målsettinger for veiledning i praksis skal nemlig godkjennes av høyskolen før studenten påbegynner praksis.

Gjennom

- tre individuelle førveiledningsamtaler,
- tre observasjoner av praksisgjennomføringen, og
- tre etterveiledningssamtaler

dannes grunnlaget for godkjenning av studentens veiledning i praksis. I vurderingen vektlegges studentens innsikt i og evne til å reflektere over faget, integrere teoretisk og erfaringsbasert kunnskap og å anvende denne kunnskapen i praksis.

Det vil bli anvendt et eget skjema for evaluering av praksis.

6.2 Eksamen, sensur og karakterer.

Eksamen består av to deler:

6.2.1. Praksis.

Veiledning i praksis skal være godkjent før skriftlig eksamen avlegges. Godkjenningen baserer seg på kriteriene i punkt 6.1 samt retningslinjene nedfelt i evalueringsskjemaet.

Det anvendes vurderingsuttrykkene bestått/ikke bestått.

6.2.2 Teori.

Det avholdes en sekstimers pensumsrelatert skoleeksamen.

Ved vurdering av eksamensbesvarelsene anvendes det en gradert karakterskala fra 1.0 som høyeste karakter og 6.0 som den laveste. Karakterer fra 1.0 til 4.0 er bestått eksamen. For øvrig vises det til eksamensreglement for ASH, for det vil bli fulgt.

Sensurfrist vil bli redegjort for senere, men en vil forsøke om mulig å følge føringene i den nye loven.

6.3 Oppnevning av sensor.

Sensor oppnevnes av eksamensutvalget etter delegeringsvedtak i høgskoleråd. Det skal være en intern og en ekstern sensor. Ekstern sensor har den avgjørende beslutning dersom uenighet mellom sensorene oppstår.

Faglig krav til sensor er:

Faglig krav tilsvarende universitetseksamen av lavere grad (cand. mag.-nivå). Inkludert eller i tillegg må sensor ha pedagogikk på minimum mellomfagsnivå.

Det vises for øvrig til forskrifter om avsluttende vurdering/ eksamen for høgskoleutdanning.

